

АКТИВНОСТ

Како општествените и правните стандарди ја дефинираат злоупотребата на моќта

Приказни

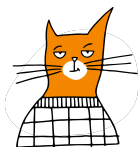
ПРИКАЗНА 1: Чоколадно мерило наспроти мерило за часовник

1) Млад, перспективен политичар има одлична кариера во политиката. Всушност, таа е толку влијателна и сакана во својата партија што веројатно ќе стане и идниот премиер доколку нејзината партија победи на изборите. Но, наместо тоа, таа станува дел од јавен скандал откако ќе се испостави дека ја користела нејзината државна кредитна картичка за да купи чоколадни стапчиња и други мали лични предмети. Иако не подлегнува на никаква кривична или законска одговорност, таа е принудена да ја напушти партијата и мора да паузира од политиката во следните три години.

2) За министер за инфраструктура и транспорт се именува еден политичар. Тој продолжува да ја извршува функцијата министер и по промената на власта. Во светлината на корупцискиот скандал, тој е под притисок да се повлече: не е под истрага, но има блиски врски со обвинет претприемач, кој му подарил луксузен часовник од 10.000 евра на синот на министерот. Затоа тој е принуден да поднесе оставка.

За младински работници:

Однесувањето на овие двајца политичари нема импликации од кривичната правда, тие беа оценети според општествените стандарди на етика, односно врз основа на тоа што луѓето што

живеат во земјата го сметаат за прифатливо или неприфатливо за еден јавен функционер. Ова може да доведе, како во случајот со нашите приказни, до општествени реакции или санкции. Во една земја беше доволно јавниот функционер да купи чоколадо со јавни пари за да биде санкционирана. Во другата земја беше потребен луксузен часовник платен од некој друг. Различните перцепции за она што е означено како „корупција“ во различни земји не се само проблем, туку и можност: ако препознаеме дека одредени дела кои се сметаат за „нормални“ во нашата земја, регион или град, се гледаат како „корупција“ во друг контекст. Тоа ги предизвикува нашите верувања и повикани да размислиме каде сакаме да го поставиме нашиот мерило за прифаќање (или отфрлање) на злоупотребата на моќта.

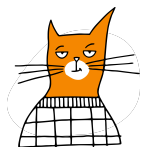
ПРИКАЗНА 2: Меѓународна корупција вчера наспроти денес

1) Од 1990-тите, една од најголемите светски електротехнички компании организираше глобален систем на корупција за да добие проекти и да ги зголеми цените, давајќи мито на државни службеници во Азија, Африка, Европа, Блискиот Исток, и Америка. Компанијата е способна да го направи тоа бидејќи законот во нејзината земја тоа го дозволува: може дури и да го одбие од даноците, се додека тие трошоци се направени во странство. И по измените на законот, корупцијата е воспоставена деловна практика во компанијата, која продолжува со своето однесување додека конечно не биде откриена и санкционирана од властите со парична казна од милијарда евра.

2) Позната компанија увезува нафта за да продава во земјата и на европскиот пазар. Нафтената компанија постојано е вмешана во корупциски скандали во неколку земји во Африка и на Блискиот Исток: со текот на годините поткупуваше јавни службеници за да добијат права за експлоатација на нафта, избегнувајќи даноци и предизвикувајќи значителна штета на животната средина. По истрагите, се спогодува да плати високи казни за да го затвори случајот. Иако казната за спогодба во законите на земјите е еквивалентна на осуда, компанијата не признава никаква вина.

За младински работници:

Социјалните стандарди не се врежани во камен, туку можат да се развиваат и да се редефинираат со текот на времето. Она што вчера се сметаше за „обична деловна практика“, денес може да се смета за корупција и може врз тоа да се применат последователни санкции. Замислете ако денес дознаете дека една модна компанија плаќала мито во странство за да избегне контрола на лошите услови на децата работници во нивните фабрики. Како и многу други потрошувачи, веројатно би ја „санкционирале“ компанијата со тоа што ќе ја засрамувате и повеќе нема да ја купувате нејзината облека. Општеството би ја санкционирало компанијата преку скандал во

медиумите. Освен тоа, слични приказни покажуваат како промената на вредностите и мислењата во едно општество може да доведе или да поддржи промена на формалните стандарди поставени со закон. Поткупот на странски функционери не беше само општествено прифатлив, туку дури и даночно одбитен во повеќето земји на ОЕЦД до 1990-тите. На тој начин, зголемениот глобален консензус против корупцијата доведе до тоа многу земји да ја следат првата законодавна иницијатива на САД за забрана на поткупување странски службеници од 1977 година. Беа потребни околу 20 години, но на крајот моралната и политичката дебата овозможи да се промени законот широм светот.

